

A blue-tinted photograph of a large whale breaching the ocean surface. The whale's head and back are visible above the water. In the background, a multi-story building with many windows is visible. The text is overlaid on the image in a bold, black, sans-serif font.

LOOMAKARI

ANIMAL

COLLECTIVE

EESTI POST

www.post.ee

mini
mark

0004644

4.40
€0.28

POSTI
MÄRK
EESTI
2008

4.40
€0.28

POSTI
MÄRK
EESTI
2008

4.40
€0.28

POSTI
MÄRK
EESTI
2008

4.40
€0.28

POSTI
MÄRK
EESTI
2008

4.40
€0.28

POSTI
MÄRK
EESTI
2008

4.40
€0.28

POSTI
MÄRK
EESTI
2008

4.40
€0.28

POSTI
MÄRK
EESTI
2008

4.40
€0.28

POSTI
MÄRK
EESTI
2008

4.40
€0.28

POSTI
MÄRK
EESTI
2008

4.40
€0.28

POSTI
MÄRK
EESTI
2008

4.40
€0.28

POSTI
MÄRK
EESTI
2008

4.40
€0.28

POSTI
MÄRK
EESTI
2008

**LOOMAKARI
ANIMAL COLLECTIVE**

LOOMAKARI

ANIMAL

COLLECTIVE

LOOMAKARI / AN

Kuraator / Curator: Sandra Jõgeva

Kujundaja / Designer: Tanel Saar

Kunstnikud / Artists:

Jaanus Orgusaar, John Higgins (UK), Anthony Faroux (UK), M

Tanel Saar, Rene Reinumäe, Toomas Kuusing, Remo Randver,

Loore Emilie Raav, Luciana Cavalcanti (Prantsusmaa/Brasiilia)

Täname / Thanks: Eesti Kultuurkapital / Estonian Culture

IMMAL COLLECTIVE

Marcus Williams (Uus-Meremaa), Monica Casanova (Mehhiko),
Patrin Piile, Jenni Juulia Wallinheimo (Soome), Teet Raudsepp,
a), Kjetil Kausland (Norra), Krista Sokolova, Sandra Jõgeva

ural Endowment

Tanel Saar
Alfa, beeta ja gamma / Alpha, Beta and Gamma
2009

P R E S S I T E A D E

LOOMAKARI

SA Tallinna Kunstihoone Fond teatab, et kolmapäeval, 11. märtsil kell 18 avatakse Tallinna Kunstihoones Sandra Jõgeva kuraatoriprojekt „Loomakari“.

Näituse kujundaja on Tanel Saar. Osalevad kunstnikud on Jaanus Orgusaar, John Higgins (UK), Anthony Faroux (UK), Marcus Williams (Uus-Meremaa), Monica Casanova (Mehhiko), Tanel Saar, Rene Reinumäe, Toomas Kuusing, Remo Randver, Katrin Piile, Jenni Juulia Wallinheimo (Soome), Teet Raudsepp, Loore Emilie Raav, Luciana Cavalcanti (Prantsusmaa/Brasiilia), Kjetil Kausland (Norra), Krista Sokolova, Sandra Jõgeva.

Näitus on avatud 12. III – 12. IV 2009.

Avamispäeval, 11. III kl 15 algab nägemisinvaliididele mõeldud kirjeldustuur: selle viib läbi näitleja Mart Aas, soome kunstnik ning invaliidide õiguste aktivist Jenni Juulia Wallinheimo peab ettekande.

8

P R E S S I T E A D E

Neljapäeval, 12. märtsil algab kl 16 ettekannete päev, millel esinevad inglise kunstnik **John Higgins**, eesti loomaõiguslane ja kunstnik **Loore Emilie Raav**, inglise *performance* kunstnik ja Londoni galerii Lorem Ipsum omanik **Birthe Jorgensen** ja norra kunstnik **Kjetil Kausland**.

Inimesed kui loomakarj oma karilooma instinktidega. Sisekonflikt, sest kõik tahavad loomuomaselt kuhugi kuuluda: kuuluda paremasse karja ja saavutada seal võimalikult hea positsioon. Oma nõrgaks jäänud kaaslast väljatakse ja hüljatakse, samas selle pärast kristlikku süükompleksi põdedes. Sellest tekib pidev sisekonflikt: oma karilooma instinkte ning põhiloomust häbenetakse, tahtes näha end üksildase hundina (viimane metafoor on iseenesest absurd, sest hundid on tüüpilised kariloomad ning üksildane hunt on patoloogiline isend, kes on mingil põhjusel karjast välja heidetud ning suure tõenäosusega hukkab). Karjaidentiteeti kinnitatakse ning grupikuuluvust otsitakse läbi rahvuse, seksuaalse identiteedi, sotsiaalse kuuluvuse, intellektuaalsete ning moraalsete seisukohavõtude, religioossete eelistuste, esteetiliste valikute. Ning isegi füüsiliste ja vaimsete eripärade ja puuete kaudu.

Enda gruppi kuulumise tõestamiseks ollakse kohati valmis milleks iganes, võtma tõsiseid füüsilisi ja moraalseid riske, sattuma vastuollu nii kriminaalkoodeksi kui ühiskondlike normidega. (Drastiline näide: minu enda põhikooli klassivend soovis ca 13 aastat tagasi liituda allilmaga, oma „sobivuse“ tõestamiseks tappis ta juhusliku taksojuhi ning kannab nüüd eluaegset vanglakaristust. Maffia ei tahtnud temast ikkagi mitte midagi teada...)

Näitusele valitud kunstnikud võtavad ette riskantseid *performance*eid korraks vägivaldse võitluskunsti ümber koondunud subkultuuriga liitumise nimel (Kjetil Kausland). Näevad hiilgust vigasuses ja üritavad läbi haiglaselt glamuurse käsitöö parandada invaliidide ühiskondlikku staatust (Jenni-Juulia Wallinheimo). Loobuvad tipp-fotoreporteri privilegieeritud elustiilis kunstniku oma kasukst, et tegeleda läbi valus-ironiliste fotolavastuste oma lesbilise identiteediga (Luciana Cavalcanti). Kehastuvad Lääne kultuuriruumi ühtaegu säravaks ning traagiliseks kangelaseks – läbipõlenud rokkstaariks, segades fantaasiat oma provintsliku kodumaa (Uus-Meremaa) reaalse ajaloo (Marcus Williams).

On oma päriselus sattunud tehasetööliseks koos marginaalsesse usulahku kuuluva inimesega (Teet Raudsepp) ning eksponeerivad sooloprojekte pärast kümneaastast seotust Eesti edukaima ning

P R E S S I T E A D E

(kuri)kuulsaima kunstirühmitusega (Tanel Saar).

Või teevad kannapöörde oma isiklikus loomingus, liikudes disainist totaalse, kogu Tallinna Kunstihoone suure saali täitva ruumininstallatsiooni suunas, mille kese on „püha geomeetria“ (Jaanus Orgussaar).

Üks teema on inivid, kes säilitab oma grupile omase käitumise ja ideaalid ka teistsuguses, tihtipeale talle vaenulikus kollektiivis/keskkonnas. Sellisel juhul saab algselt grupikuuluvust markeerivatest joonetest inimese individuaalsuse kõige eredam näitaja. Ja ka suur pingete allikas. Esimese näitena tuleb pähe juudirahvus, antud näitusel uurib seda fenomeni Teet Raudsepp. Tema portreefilm „Ma pole budist, ma elan siin“ kangelane on pühendunud krishaiid, kes laulab oma religioonile tähtsaid mantraid nii oma töökohal, Salvesti konservivabrikus supipurkidele silte peale kleepides kui üksinda Tartu kesklinnas Krishna-misjonit tehes. Eks tundub ju üksik krishaiid meile sama ebaloomulik (ja miks mitte ka ülev) kui üksik hunt. Sest selle uususulahu esindajad on meie ühiskonnas kurikuulsad kui enda liikmeks värvatute igasuguse individualiteedi röövijad ning nende oma senisest elust, senistest grupikuuluvustest eraldajad. Viimases kahtlustatakse muidugi ka teisi nn sekte.

Sektitaolisteks liikumisteks peetakse tänapäeva Eestis kahtlemata ka radikaalseid loomakaitsjaid ja veganeid, kes on põhimõtteliselt loobunud igasuguste loomsete produktide tarbimisest, vältimaks nende tootmisel paratamatult aset leidvat teiste loomaliikide tapmist ja represseerimist.

Loore Emilie Raav, noor kunstnik ja loomakaitseseaktivist, uurib oma dokumentaalfilmis aktivistide represseerimist praeguses demokraatlikus Eestis. Tema töö põhineb isiklikel ning võitluskaaslaste kogemustel ning tõstatab küsimuse, kui suur võib olla hind ühiskondliku aktiivsuse eest ja kuivõrd ühiskonna enamus sellist pühendunud tegevust marginaliseerib.

Jenni Juulia Wallinheimo on Soomes aktiivne invaliidide õiguste eest seisja, installatsiooni- ja tekstiilikunstnik ning lektor, kes avalikustab selle seisundiga seotud probleeme lisaks oma kunstiprojektidele ka läbi kirjutava meedia ning oma blogi, kus ta muuhulgas keskendub invaliidisuse ning meditsiiniga seotud kaasaegse kunsti ja disaini tutvustamisele. Wallinheimo on tegelenud nii raske füüsilise puudega naiste soolise identiteedi kui tugiisikute süsteemi kitsaskohtadega; disaininud glamuurseid poe-

P R E S S I T E A D E

kotte ning kostüüme invaliididele, kus muu detailirohke käsitöö seas on selgelt märgatav rahvusvaheline invaliidi tähistav kujund; teostanud töömahukaid installatsioone (Fabergé mune meenutavad tiktud tühjad terved munakoored!) ning lavastanud fotoseeriaid, mille inspiratsiooniallikas ja lähtepunkt on kunstniku kaasasündinud raske haigus. *Osteogenesis imperfecta* tähendab erakordselt hapraid luid, pidevaid luumurde ning nendest tulenevaid deformatsioone. Wallinheimo tungival soovitusel on näituse „Loomakari“ osa tekstimaterjale pimedatele mõeldud Braille' kirjas ning näituse avamise päeval toimub koos kunstniku ettekandega ka kirjeldustuur nägemisinvalididele näitleja Mart Aasa juhtimisel.

Norra kunstnik Kjetil Kausland on aga sulandunud radikaalsel võitlusspordialal põhinevasse subkultuuri, mille liikmete veendumuste kohaselt pole ka vastase võitluse käigus tapmine tabu. Päriselu *Fight Club*.

New Yorgis ning Mexico Citys elav ja töötav fotograaf Monica Casanova lavastab koos professionaalsete modellide ning oma lapseas tütreaga veidraid situatsioone, kus on kadunud piirid nii lapse ja naise kui looma ja inimese visuaalse identiteedi vahel ja mis mõjuvad õudusfilmide paroodiatena.

Selle tööga satuvad tahtmatult dialoogi Marcus Williamsi lavastatud morbiidsed perekonnafotod.

Tõusev noor inglise installatsioonikunstnik John Higgins eksponeerib oma ühtaegu ironilist ning hullumeelsuse piirini (käsi)töömahukat teost.

Remo Randver portreerib alfaisaseid – kauboisid.

Ülimalt erineva maalikeelega noored maalijad Katrin Piile (maaliline hüperrealism kohtub koomiksikultuuri esteetika ning uusmütoloogial põhinevate lugude jutustamisega) ja Krista Sokolova (post-Tartu kool) on aga teineteisest sõltumatult valinud kujutatava ainese lähtepunktiks iseendid anonüümsete osalejatena ühes ja samas samas hiljuti toimunud grupi*performance*'is.

Toomas Kuusingu teoste visuaalne keel meenutab hiliskeskaegseid kunstnikke, kelle maalid ja graafikas

P R E S S I T E A D E

on alati suur töömaht, tohutult informatsiooni ja palju sümboolsena mõjuvaid tegelasi.

Rene Reinumäe on noorema põlvkonna skulptor, kelle töid iseloomustavad tehniline nutikus, perfektne teostus ning kontseptuaalne vaimukus.

Tanel Saar annab edasi ühe kunstirühmituse portree ja analüüsi, asetades rühmituse peamaja pirajaid täis akvaariumi.

Teine Londoni kunstnik, Anthony Faroux loob Tallinnas kümne päeva jooksul koos John Higginsiga uue installatsiooni ning valmistab ette näituse avapäeval esitatavat teost, mille jaoks ta fotodokumenteerib iseennast võõras linnas kui üksildast hunti. Tulemuseks on tummfilmilikult mõjuv, nostalgiline ja nukker klaveri-improvisatsiooni (näituse avamisel muusikalise *performance*'ina, hiljem helidokumentatsioonina) ning slaidishow koosmõju.

Ainult avamisel on nähtav ja kogetav ka Sandra Jõgeva installatsioon „Ühisteadvus“.

„Loomakari“ on installatsioonikeskne näitus. Pigem kolme- kui kahedimensiooniline, pigem loomaaed kui „Animal Planet“. Loomade elu, mis on vaatajast eraldatud klaasseina abil. Rõhutatakse näituse loomaaeda, zooloogiamuuseumi või okeanaariumi meenutavat üldmuljet, on kõik kahemõõtmelised kunstiteosed eksponeeritud ühe suure installatsioonina. Kogu foto, maal ja graafika on trükitud Eesti Posti markidele nominaalväärtusega 4 krooni ja 40 senti, kunstiteose reproduktsiooni mõõtmed postmarkidel 2,9 x 2,9 cm.

Kogu see tuhatkonnast margist koosnev mass hõljub suures klaasboksis, olles kogu rahalises kui ka kunstilises väärtuses sinna suletud ning on vaadeldav ainult läbi ühe läbipaistva klaasi nagu reaalsed, postmargireproduktsioonidele aluseks olevad teosed on nähtavad ainult turvakaamerate vahendusel.

Veel teavet:

Sandra Jõgeva, tel 554 3961, sandrajogeva@gmail.com

Reet Varblane, tel 556 55014, reet@sirp.ee

Jaanus Orgusaar
Kaheksa rakku / Eight Cells
2009

P R E S S R E L E A S E

13

ANIMAL COLLECTIVE

On Thursday, March 12. beginning at 4 PM will take place a meeting, with addresses from the British artist **John Higgins**, Estonian animal rights activist and artist **Loore Emilie Raav**, British performance artist and owner of the Lorem Ipsum gallery in London **Birthe Jorgensen** and Norwegian artist **Kjetil Kausland**.

Humans are like a herd of animals with their collective instincts. These bring about an inner conflict, as everyone inherently wants to belong somewhere, to be part of a better herd and to gain there as good a position as possible. The weakened companions are abandoned, feeling meanwhile a christian guilt doing that. There is a permanent inner conflict - people put down and are ashamed of their collective instincts, urging rather to give an expression of themselves as lone wolves. That as a metaphor is inappropriate in itself - a lone wolf is a pathological individual, abandoned by it`s pack and probably not able to survive, the wolves being typically collective animals.

People seek their group identity through nationality, sexual identity, social status, intellectual and

P R E S S R E L E A S E

moral statements, religious choices and aesthetic preferences. Even through the physical and mental features and disabilities.

To prove one`s fitness to belong to a certain group, people may be willing to take notable risks, both physical and moral, even conflicting law and social norms.

A drastic example - my own classmate is serving a lifetime sentence. In his late teens he wished so desperately to join the maffia, that he killed an innocent taxi driver, just to prove his „suitability“. The maffia nevertheless didn`t accept him, and he is in jail for the rest of his life.

The artists taking part in this exhibition are appersing in risky performances to join for a while a subculture focused on violent martial arts (Kjetil Kausland). Seeing glory in imperfection, they try to improve the social status of disabled through morbidly glamorous handicraft (Jenni-Juulia Wallinheimo). Some give up their privileged life-style as of a photographer in order to deal through painfully sarcastic photo-stagings with lesbian identity (Luciana Cavalcanti).

Some take the role of a flamboyant , yet tragic hero of Western culture, a burnt out rock star, mixing both fantasy and the real history of their remote home country (Marcus Williams from New Zealand). Being a factory worker in the real life together with the people belonging to a marginal group (Teet Raudsepp) or are pursuing a solo carreer after being involved in Estonia`s internationally most successful artist group (Tanel Saar).

Making a U-turn in personal style, moving from design towards a total, large-scale installation concentrating on „sacred geometry“ that fills up the big hall of Tallinn Arts House“ (Jaanus Orgussaar).

One topic is the individual that retains the ways and ideals characteristic of a group in a different, at times hostile environment/collective. Then the features showing the initial group-belonging become the most definitive and conspicuous feature of individuality - and a source of tension. An example of that situation may be the Jewish nation, but on this exhibition Teet Raudsepp investigates the phenomenon. His movie „Ma pole budist, ma elan siin“ („I am not a buddhist, I live here“) portraits a

P R E S S R E L E A S E

devoted Krishnaite, singing his holy mantras at work in the Tartu soup factory Salvest, while labelling the soup cans as well as in Tartu old town doing alone the Krishna mission. Does not a lonesome Krishnaite seem as unnatural (and why not sublime) as a lone wolf? The members of that sect are notorious for depriving its followers of the whole individuality and removing them from their former life and group affinities (the same might of course hold true for other sects).

In contemporary Estonia, also the radical animal-rights activists and vegans (having desisted from consuming any animal products to avoid killing and oppression of other animal species), can be regarded as a sect-like movement.

Loore Emilie Raav, a young artist ja animal-rights activist analyzes in her documentary the oppression of animal-rights movement in modern democratic Estonia. Her work is based on personal experience of her own and her fellow-fighters, and rises the question of what may be the price of public activity, and how much the majority would marginalize such activities.

Jenni Juulia Wallinheimo is an active fighter for the rights of handicapped people as well as an installation artist and textile designer and lecturer. She discloses the problems associated with that by means of her art projects, but also through writing media and her blog, where she discusses the modern art's relationships with disabilities and medicine. Wallheimo has dealt with problems of both sexual identity of deeply disabled women, and their caregivers, has designed costumes and bags for disabled people, has undertaken labourous installations (embroidered empty intact eggshells, reminding of the eggs of Fabergé!) and photo-series inspired by the artists congenital disease. Osteogenesis imperfecta means exceptionally fragile bones, frequent fractures and deformations caused by the latters.

Wallinheimo urged that part of the exhibitions text should be in the Braille script, legible to blind, and the exhibition's opening will include her lecture accompanied by a literary tour led by the actor Mart Aas.

The Norwegian artist Kjetil Kausland has plunged into a subculture based on a radical martial art, that believes that killing the adversary in a fight is not a taboo. A kind of real-life Fight Club.

P R E S S R E L E A S E

The photographer Monica Casanova, residing and working in New York and Mexico City, produces along with professional models and her young daughter, some bizarre situations where the frontiers between the visual identities of a child and woman and human and animal, have been lost, and which give the impression of spoof horror films.

The latter artist's works come into a dialogue with the morbid family-photographs produced by Marcus Williams.

The rising star of British installation art - John Higgins, a young installation artist is presenting his ironic and almost madly labour-intensive work.

Remo Randver portrays the alpha-males – the cowboys.

Two young painters with very different styles, Katrin Piile (picturesque hyper-realism meets the cartoon-strip aesthetics and mythological fabulation) and Krista Sokolova (post-Tartu school) have independently chosen themselves being anonymous participants in a recent group-performance, as the starting point of their plot.

The visual language of Toomas Kuusing's brings in mind the late medieval artists, with paintings and graphics containing a lot of work, much information and many symbolic characters.

Rene Reinumäe is a younger-generation sculptor with works of craftsmanship, elaboration and wit. Another artist from London, Anthony Faroux creates in Tallinn with John Higgins during ten days a new installation, and prepares a work presented at the opening, where he portrays himself as a lone wolf in a strange city. The result will be a silent movie-like, nostalgic interaction of the slide-show and piano improvisation.

The Sandra Jõgeva's installation 'Common consciousness' can be seen (and perceived) only at the opening.

P R E S S R E L E A S E

The 'Animal collective' is an exhibition concentrating on installations. Rather three- than two-dimensional, more a zoo than 'Animal Planet'. The animal life that is insulated from the viewers by a glass wall. To emphasize the general notion of a zoo, an aquarium or natural history museum, all the two-dimensional pieces are exhibited as one great installation. All the photos, paintings and graphics have been printed on postage stamps of Eesti Post with nominal value of 4 kroons and 40 cents, the dimensions of the reproduction being 2,9 x 2,9 cm. The mass of about one thousand stamps will be floating in a large glass box, being closed there both in its artistic and monetary value, being visible only through the glass wall, while the real works are visible only through the security cameras.

For more information, contact:

Sandra Jõgeva, tel +372 554 3961, sandrajogeva@gmail.com

Reet Varblane, tel +372 556 55014, reet@sirp.ee

Kjetil Kauslandi, Katrin Piile, Krista Sokolova, Remo Randveri, Monica Casanova, Marcus Williamsi, Toomas Kuusingu ja Luciana Cavalcanti maalid, fotod ja graafika olid trükitud Eesti Posti markidele.

The paintings of photos and graphics by Kjetil Kausland, Katrin Piile, Krista Sokolova, Remo Randver, Monica Casanova, Marcus Williams, Toomas Kuusing and Luciana Cavalcanti, had been printed at postage stamps of Eesti Post.

„LOOMAKARI” KUI UUE ÜHISKORRALDUSE NÄIDE

Ernest Truely

Sandra Jõgeva kuraatoriprojekt „LOOMAKARI”, kujundaja Tanel Saar. Tallinna Kunstihoones kuni 12. IV.

Näitusega käsitletakse inimesi kui loomakarja ning vaadeldakse nende käitumist seoses sotsiaalsete normide ja võimuga. See on Sandra Jõgeva esimene suur kuraatoriprojekt. Kunstnikuna on ta esinenud mitmel pool Euroopas ja Ameerika Ühendriikides, ta on ka kunstikriitik ning pidanud blogi, hiljuti ilmus tema novellikogu „Draamapunkt”. „Loomakarja” plakatil on ainukesena eraldi välja toodud kuraator Sandra Jõgeva nimi.

Selline kuraatoriisiksuse esiletõstmine sai alguse 1988. aastal Damien Hirsti kuraatoriprojektiga „Freeze” („Tardumine”) Saatchi galeriis, mis oli stardipauk noortele briti kunstnikele (YBA). 1990ndatel muutsid kunstnikud nagu Damien Hirst kuraatorirolli: nad võtsid endale oma kuraatoriprojektides õiguse muuta osalevate kunstnike teoste tähendust vastavalt oma kontekstile, jätsid kunstnikud kuraatori varju. Sandra Jõgeva on võtnud endale ka näituse kujundamisel aktiivse rolli. Nii ongi väljapanekus kesksel

AMEERIKLANE EESTIS

kohal Jõgeva kolm installatsiooni, tema kuraatorivalik on jätnud teiste kunstnike tööde kontseptsiooni tähele panemata. Sandra Jõgeva on otsustanud näidata ainult kolmemõõtmelisi teoseid. Maalid, fotod ja graafilised lehed on pandud avalikkuse silma alt kõrvale eraldi ruumi. Külastaja saab teoseid vaadata ainult videomonitoril.

Aimu võib aru saada Katrin Piile hüperrealistliku maali ja Krista Sokolova teose ideest, kuid ülejäänud kunstiteosed on jäetud pakendisse, nii nagu need näitusele toodi. Jõgeva on kasutanud konkreetseid kunstiteoseid, et luua installatsioon, mis kõneleb järjest kasvavast digitaliseeritud maailmast, kus reaalsel elu vahendatakse võimu ja järelvalve sümboleid tähistavate tehniliste vahendite (turva- ja teised jälgimiskaamerad) kaudu. Kuraator armastab kanda mobiili väljakutsuvalt kaelas, tal on komme helistada ka neile, kes on vaid mõne sammu kaugusel. Mobiili võib vaadata kui modernsuse, massimeedia ja tarbimisühiskonna sümbolit.

Non Grata rühmituse kunstnikud on teinud mitmeid tegevuskunsti aktsioone ruumides, kus nad on publikust eraldatud ning nende tegevust saab jälgida ainult monitori vahendusel või mõnikord ka läbi ukse silma. Selliseid Non Grata performance'eid võib vaadata kui kultuuriisolatsioonist saadud šoki tõlgendusi. Kuraator Jõgeva on muutnud projekti kaasatud kunstnike tööde kontseptsiooni, et luua oma installatsioon. Lõpliku vormi on sellele installatsioonile andnud Tanel Saar: kõik kahemõõtmelised tööd on trükitud postmarkidena. Kui külastaja siseneb installatsiooni ruumi, käivitab andur ventilaatori, mis paneb klaasaknaga mustas kastis margid lendlema. Kuna margid lendlevad, on raske eristada, mida on markidel kujutatud. Kunstnikud on selle installatsiooni soovimatud kaasloojad. Kunstiteosed, mille tegelik tähendus peitub nende suuruses, tekstuuris, materjalis ning värvides, on taandatud postmargi formaati. Seda võib vaadata kui põgusat pilguheitu nõukogude aega, kui moodsat kunsti sai näha ainult salaja sisse toodud kataloogides, selle asemel et seda kogeda. Ei ole kaugel päev, kui Euroopas on kasutusel ainult üks rahaühik, euro, kuid rahvustele jäävad nende oma postmargid. Sellegipoolest suletakse Eestis postkontoreid, sest maailmas, kus digikommunikatsioon järjest kasvab, pole postiteenus enam nii tähtis. Postmarkidega tähistatakse Euroopa rahvuslikku identiteeti. Sandra Jõgeva kolmas installatsioon ulatub maast laeni: puur on pool meetrit lai ja seal on viis elusat papagoid. Ta on oma kunstiteostes varemgi kasutanud elusaid loomi.

AMEERIKLANE EESTIS

Projektis „Wooligans“ (2006) oli Tallinna Kunstihoone fuajee täidetud lammastega. Jõgeva on loonud teemal „Ökoloogiline paberihunt salajaste dokumentide hävitamiseks“, ka mitmeid installatsioone kasutanud elusat liivahiirt: 2007. aasta kevadel kunstnike liidu aastanäitusel „Elamise kunst“ Tallinna Kunstihoones ja hiljem samal aastal Grace'i galeriis New Yorgis. Anthony Faroux' installatsioon on eksponeeritud linnupuuri installatsiooni võrguga ümbritsetud alal. Nii jääb mulje, et ka see asub puuris. Faroux on filminud taevavalgust läbi Kunstihoone suure saali klaaslae näituse ettevalmistamise ajal. Filmitu on projitseeritud installatsioonis ning see projektsioon meenutab võitlevaid organisme. Installatsiooni on ta lisanud veel nõukogudeaegset katkist mööblit. Näituse avamise ajal liikus kunstnik installatsiooniruumis, peatudes aeg-ajalt, et mängida klaverit. Ta kandis tumedat ülikonda ja valgeid kingi, sarnanedes puurilinnuga, kellelt on võetud tema vabadus, et uudishimulikud vaatajad saaksid teda imetleda. Näitusesaali sisenemisel hakkab esimesena silma 430-liitrine akvaarium kahe suure kala ning puumaja maketiga. Installatsiooni autor Tanel Saar on loonud Pärnu Non Grata koolimaja täpse koopia. Sellest viitest saavad aru ainult asjasse pühendatud. Teos annab tunnistust Non Grata mõjust Eesti moodsale kunstile, nende domineerivast positsioonist, prestiižist ja võimust Eesti kunstimaailmas. Akvaarium on vaakum: kaladele on see kogu nende maailm, vaatajatele lihtsalt kast. Võrreldes Damien Hirsti akvaariumi 4,3meetrise balsameerimisvedelikus hõljuva tiigerhaiga teoses „Surma füüsiline võimatus selle mõtetes, kes on elus“ („The physical impossibility of death on the mind of someone living“, 1991), mõjuvad Saare 30-sentimeetrised elusad kalad töös „Alfa, beeta ja gamma“ suutäiesuurustena. Saar väidab, et oli ka kolmas kala, kelle teised kalad enne näituse algust ära söid.

Eesti ühiskonnas kuulen tihti sõna „alfaisane“, mis tähendab füüsiliselt tugevat ja kaunist meest. Kuid postindustriaalse ajastu mehe võimustandard on teistsugune: mehe võim on defineeritud sidemete, vara, intelligentsi ja süsteemiga manipuleerimisoskuse kaudu. Füüsiliselt tugev nägus mees võib sageli olla heade sidemetega nutika mehe alluva rollis. Sandra Jõgeva väidab kuraatoritekstis: „Oma nõrgaks jäänud kaaslasi välditakse ja hüljatakse, samas selle pärast kristlikku süükompleksi põdedes. Sellest tekib pidev sisekonflikt: oma karilooma instinkte ning põhiloomust häbenetakse, tahtes näha end üksildase hundina.“

Jõgeva kuraatoriotsused on võimusüsteemi kohandumise demonstratsioon. Ta on otsustanud võtta ja anda võimu, lähtudes võimu jaotumisest läbi ajaloo. Ta kirjeldab järjekindlalt kunstnike töid karjana,

AMEERIKLANE EESTIS

grupikontekstis. Kui kunstnikel on vabadus väljuda etteantud ideoloogia ja stereotüüpide piiridest, siis „Loomakarja” kontekstis on iga osalev kunstnik selgelt piiritletud sool, väljenduslaadil ja kuuluvusel põhineva tüübiga. Soome kunstniku Jenni Juulia Wallinheimo kümnest installatsioonist koosnevale teosele on kuraator andnud keskse koha ega ole selle väljapanemisse sekkunud. Teos räägib kunstniku kogemusest, mis tuleneb tema füüsilisest seisundist, väikesest kasvust ning habrastest luudest. Installatsioon koosneb heliteosest ja karussellimudelist: need vihjavad karnevali ja tsirkusega kaasnevatele freak show’dele. Jõgeva toob esile, et Wallinheimo tegeleb kunstis kunstniku enda invaliidsusprobleemiga. Wallinheimo on aktivist, kes kasutab kunsti oma eesmärgi saavutamiseks ega ole kinni traditsioonilistes kujutava kunsti reeglites. Publikul võib võtta aega, et saada aru, et kunstnik tõstatab oma puudega keha kujutamise kaudu üldisemaid küsimusi. Nendel teemadel rääkimise õigus on antud terve kehaga valgele mehele. „Loomakarjas” kannab seda rolli väike naiskunstnik, kes on esitanud kunstina oma kehalise kogemuse. Kjehl Kauslandi töödele on Sandra Jõgeva andnud vähem tähtsa koha ekspositsioonis.

Kauslandi „alfa-isaselikult” tugeva kehaehitusega norra kunstniku fotod väljendavad mehe ilu ja kangelaslikkust. Kuraator tahab vähe tähtsa eksponeerimispaiga abil lükata ümber Darwini loodusliku valiku teooria ja kunstimaailma sotsiaalse tellimuse poliitika. Sandra Jõgeva on kasutanud oma võimu kuraatorina, et tegelikke võimusuhteid tasakaalustada ning ümber korraldada. Näitusega „Loomakari” on loodud uus süsteem, kus võim kunstimaailmas on antud nõrgematele. See näitus on suurepärase näide, et noored Eesti kunstnikud on suutelised ennast tõestama rahvusvahelises kunstimaailmas.

Tõlkinud Ulla Juske

Osa näitusele toodud teostest, mida publik sai näha ainult online-kaamera vahendusel:
Katri Piile maal, Toomas Kuusingu graafika ja Kjetil Kauslandi foto (pakendis).

Some of the works from the exhibition visible to the public only by means of a online-camera:
Katri Piile's painting, Toomas Kuusing's graphics and a packaged photograph by Kjetil Kausland

AN AMERICAN IN ESTONIA

25

ANIMAL COLLECTIVE/SLOW TO JOIN THE GLOBAL PACK

Ernest Truely

Animal Collective opened March 11 at the historic Tallinn Art Hall. It is a group show featuring work by 16 artists from Estonia and abroad. The curatorial statement is about human and animal behavior as it relates to social order, power and control.

Sandra Jogeva, at age 32 took on her first major curatorial role. The daughter of the well known Estonian painter, Malle Leis, Ms. Jogeva has exhibited her own art work throughout Europe and the U.S. She recently published a novel, frequently publishes art criticism and a blog. Sandra Jogeva's name alone is featured on the Animal Collective exhibition poster.

This practice of highlighting the personality of the curator may have begun in 1988 with "Freeze" exhibition at Saatchi Gallery curated by Damien Hirst which launched the Young British Artists. In the 1990's the role of the curator was assumed by artists like Hirst, who gave themselves prominent posi-

AN AMERICAN IN ESTONIA

tion within their curatorial projects. In the 90's the curator sometimes seemed to overshadow the artist in the gallery context.

Ms. Jogeva took an active role in the design and ultimate presentation of Animal Collective. The exhibition features three installations conceptualized by Ms. Jogeva and her curatorial choices overshadow the context and intentions of many of the individual artists included in the exhibition.

Ms Jogeva made a decision to display only three dimensional works of art in the gallery. Paintings, photographs and prints were housed together in a storage room away from the public view. You could make out the subject of a super realistic painting by Katrin Pile and another painting by Estonian Krista Sokolova but most of the works were concealed or remained in their original packing containers, having been shipped from abroad. From within the gallery the viewers could observe the assembled artworks on a video monitor. Ms. Jogeva used the individual works of art to construct an original installation which speaks of an increasingly digitized world where real life is mediated by technology and video surveillance is a means of power and control.

Ms. Jogeva has her cell phone, conspicuously tethered around her neck. She has the tendency to call someone who may be only a few paces away. It may be a symbol of modernity, popularity and conspicuous consumption that she is often represented in promotional photographs speaking on the cellular phone.

Artists working within the context of Estonian artist collective Non Grata have made several live performances in spaces separated from the public who are allowed access to the performance by video monitor or sometimes by the presence of a peep-hole, the kind used in the front door of a home to see who is knocking. Estonian art reverberates with the shock of cultural isolation.

Ms. Jogeva used other artists work in another untitled installation of her concept and designed by Tanel Saar, displaying representations of the flat works which were printed as postage stamps. When viewers enter the installation space sensors activate a fan which circulates the stamps in a black box with a glass window. The blowing stamps frustrate our ability to see the images printed on them. The

AN AMERICAN IN ESTONIA

artists are unwitting collaborators in this installation that distances their art works from the gaze of the viewer.

The real significance of the art works which may be in their scale, textures, materials and colors are printed in small format of the postage stamps. It may be a glimpse of the Soviet experience of knowing about contemporary art mostly through smuggled exhibition catalogs instead of viewing the real works.

One day a single currency, the Euro, will unite Europe but postage stamps will remain particular to nations. Yet post office branches are closing in Tallinn because in a world where communication is increasingly digitized the postal system has become more irrelevant. The stamps, however, are a regional vestige of national identity in Europe.

The third installation by Ms. Jogeve is a floor to ceiling cage, half a meter deep, containing five live parakeets. Ms Jogeve has a history of using live animals in her performance works. In „Wooligans“ (2006) at Tallinn Art Hall in Tallinn she filled the gallery with live sheep. She has also produced a few versions of „Ecological Paper Shredder for Destroying Secret Documents“ featuring a live gerbil first presented in Tallinn Art Hall in 2007 and later that year at Grace Exhibition Space in New York.

Anthony Faroux' installation is presented behind the birdcage placing it within its' own cage. Mr. Faroux reflected on the institution by filming the skylight of Tallinn Art Hall during the set up of the exhibition. The films were then projected in the installation and suggest the forms of struggling organisms. Mr. Faroux surrounded himself with broken Soviet furniture. During the opening, he moved around the space, tending to the installation and occasionally playing the grand piano. The artist wore a dark suit and white shoes and appeared to be less like a lone wolf and more like another caged bird, deprived of its freedom to be admired by curious spectators.

Upon entering the exhibition hall one may first notice a 430 liter fish tank containing two large fish and a scale model of a wood house. Created by artist Tanel Saar, the model is an accurate architectural representation of the Non Grata School in Parnu, a reference that is only understood by cultural insi-

AN AMERICAN IN ESTONIA

ders. The work acknowledges the influence of Non Grata on contemporary Estonian art practice and the positioning for dominance, prestige and power within the Estonian art world. The fish tank is a vacuum, to the fish it is their world, to outside viewers it is a finite box.

In comparison to Damien Hirst's 4.3 meter tiger shark floating in a glass tank of embalming fluid, „The physical Impossibility of Death in the Mind of Someone Living” (1991), the 30cm live fishes in Mr. Saar's work, „Alpha, Beta and Gamma” appear bite size. Mr. Saar claims the existence of a third fish that was eaten by the remaining two before the exhibition.

In Estonian society I frequently hear the phrase „alpha male” used to describe men who are physically powerful and beautiful. In post-industrial times there is a different standard for male prowess which has since been defined by a man's social status and connections, wealth, intelligence and the ability to manipulate systems. The powerfully built, handsome male is more often the servant of the well connected clever individual.

„The weakened companions are abandoned, feeling meanwhile a christian guilt doing that. There is a permanent inner conflict – people put down and are ashamed of their collective instincts, urging rather to give an expression of themselves as lone wolves.”

From the curator's statement by Sandra Jogevea

Ms. Jogevas curatorial decisions may be a demonstration of realigning systems of power. Ms Jogevea chose to give and take power based on her assessments of the distribution of power in history to the present. She is consistent in describing the artists in the context of their groups and removing their art from theoretical criticism. While artists may have the power to transcend ideology and physical characteristics in the context of Animal Collective each artist was clearly framed within an assigned type based on gender, genre and affiliation.

A body of work by Finnish artist Jenni Juulia Wallinheimo, 10 assemblages arranged in an installation is given prominent display without obvious intervention by the curator. The content of the work is about the experience of the artist with a physical condition resulting in frequent broken bones and her

AN AMERICAN IN ESTONIA

small size. The installation includes a sound piece and a model carousel referencing carnivals, circuses and the “freak shows” which often accompany those forms of entertainment. Ms. Jogeva exhibited Ms. Wallinheimos’ art about her handicap. Ms. Wallinheimo is presented as an activist using art rather than in a strictly fine art context.

The public is slow to recognize the disabled body of the artist speaking about universal themes. This position is usually reserved for the able bodied white male. In Animal Collective the little, female artists whose work is about the experience and gaze upon her body is given prominent display. The work by the “alpha male”, the tall and powerfully built Norwegian, Kjehl Kausland, whose photos and videos relate to the experience of male beauty and heroism, is deliberately given poor treatment, revising the perception of Darwinian survival of the “fittest” and the social order of art world politics.

Ms. Jogeva asserts her power as curator to balance and reorder distribution of power. Animal Collective gives context to a new system which empowers underrepresented individuals within the art world. It is a significant exhibition as an example of Young Estonian Artists asserting themselves as a powerful part of the contemporary art world.

John Higgins
Briti flora ajalugu / History of British Flora
2003

TASAKAALUPRINTSIIP PUUDUB

Birthe Jorgensen

Pärast Nõukogude bloki kokkuvarisemist 1980-ndatel ei ole kapitalismi teel võidule enam mingeid tõkkeid¹. Füüsiliselt veatute Hollywoodi tähtede esitatud *American dream* ja lihtne massitoodang olid muu maailma jaoks kapitalismi viimaseks moekaubaks. Ükski rahvas polnud vist küllalt tugev, et vastu panna kasutu külluse ahvatlusele. Ja tulemusena näib igaüks, tihti tahtmatult, endas kandvat tükikest Ameerikat - olgu see mingi pisike arusaam asjadest või visuaalne vihje. Kasvav ülemaailmne kommunikatsioon, informatsioon, reisimine ja migratsioon on mõjutanud meie eluviisi ja ähmastanud rahvuslikke piire. Tänapäeval näivad multikulturalismi ja identiteediküsimused vähem päevakohased, kui vajadus uurida seismisi sotsio-poliitilisi võimalusi ja seda, kuidas viimased mõjutavad uut universalismi.

Guy Debord määratles *Vaatemängu-ühiskonda* ajaloolise hetkena, mil kaup on lõplikult hõivanud ühiskondliku elu⁴, - kapital sel määral akumuleerunud, et ta on muutunud kujutelmaks. Praegu oleme selle ajaloolise hetke tahgajärgede juures. Visuaalne saaste on kõikjal. Sajandipikkuse hoolimatu elustiili järel, kus kaubandus tootis läänes uskumatult suurt küllust Lõunapoolkera rahvaste arvel, ehkki

TAANLANE INGLISMAAL

kokkuvõttes kahjustades nii isiklikku, poliitilist kui viimasel ajal ka majandussfääri. Meie maailma on vallutamas jäätmed igas mõttes.

2009 aastal valitseb kreoolistumine. Kauaoodatud George Bushi ja tema hirmupoliitika ajajärgu lõpp on saabunud, ning kogu maailm on kergendusohkega omaks võtnud uue USA administratsiooni. Maailm seisab nüüd silmitsi suurima majanduslangusega peale 1930-ndaid, ning selle tulemusena imbub ka kunst väärtpaberiturgudelt tagasi. Ajaloos on majandussurutised mõjunud viljastavalt kunstnikele, kel on midagi uut öelda. Ükski absoluut pole tänapäeval enam kindel ja ükski hierarhia jätkusuutlik, just nagu siis kui Charles Darwin oma *Liikide Tekkimise* kirjutas.

Seda, mida Nicolas Bourriaud nimetab *Altermodern*'iks, tuleb mõista seoses sellega, mida me tunneme *postmodernismi* nime all. Selle just nüüd uusi territooriume loova *Altermodernsuse* põhisammasteks on postmodernistlikud ideed. Bourriaud väidab, et kaasaegsed kunstnikud on *seminaudid*, läbides erinevaid märkidest tulvil kultuurmaastikke ja rajades uusi ühendusteid erinevate väljendus- ja kommunikatsioonivormide vahele. Uurides neid sidemeid, mida tekst ja pilt ning aeg ja ruum üksteise vahele põimivad, kohtuvad kunstnikud 'kõik ühekorraga' probleemiga, ega püüa defineerida ja seeläbi jäädvustada hetke. See ilmneb ka valdavas maiste ja igapäevaste ning vähepüsivate materjalide valikus. Nad on inklusiivsed ja spontaansed, kuulates lugematute 'nüüdsete ja praeguste' häälte taustsüsteemi. Paljud kunstnikud hakkavad omaks võtma kunstnil/kuraatori kaksikrolli, kasutades oma töös teiste kunstnike teoseid. Näiteks laenas Goshka Macuga *The Nature of The Beast*'i tellimuse täitmiseks Pablo Picassos *Guernica* kootud versiooni ÜRO peakorterist New Yorgis, kus see oli rippunud sõdade eemalehoidjana 1985 aastast peale. Ajalugu pole monoliitne, vaid tõlgendusteks avatud ala, mida tänapäeval käsitletakse viimase tundmatu kontinendina. Tänapäeva kunst on kõiki piire kompides ja end formaalsete hierarhiate eest varjates maailma koes sees sellisena nagu see paistab, kogu oma praeguses ebastabiilsuses. Lähtepunktiks on *multikulturalism algusest peale*.

Jenni Juulia Wallinheimo paigutab kõikjale ma installatsioonidesse keerukaid ja meisterlikke tikandeid ja kudumeid, mis ümbritsevad puuduvate jäsemetega, prostituutide, kõrgseltskonna lõunal osalejate ja *freak show*'de tegelastena riidetud mannekeene. Wallinheimo töö algab ja lõpeb tema enda põetava luuhaiguse *osteogenesis imperfecta*'ga. Ka kogu maailma nõelapisted ei saa ära võtta seda kroonilist

TAAANLANE INGLISMAAL

tõbe, kuid levides viirusena üle kõigi Wallinheimo teoste pindade muudab see ta enda, ja paljude teiste nähtamatute sama tõvega hingede saatuse kurva reaalsuse nii uskumatult käegakatsutavaks. Ajal mil turuloogika toetub füüsilisele täiuslikkusele, et emotsionaalselt manipuleerida kliente ostma asju, mida neil vaja pole, võib Wallinheimo õmblustööd, mille valmimine on kestnud sadu tunde, vaadelda kui vastumürki kehaliselt mitte täiuslike inimeste suhtes levinud eelarvamustele.

Sama töömahuka teose *Illustreeritud Briti Flora Tutvustus* loomiseks on John Higgins välja löiganud kõik joonistatud taimeillustratsioonid 1001 leheküljelisest antiiksest sama pealkirja (*Illustrated Guide To British Flora*) kandvast botaanikaraamatust, jättes tohutu taimede, puhmaste ja lillede külluse veel juuripidi raamatulehekülgedele, kuhu nad kuulusid. Sajad uskumatult haprad väljalõigatud illustratsioonid näivad välja kasvavat ning lahkuvat raamatu süstemaatilise liikidejadast, jättes iga lehekülje lahtiseks, loetamatuks ja lahtiharutamatuks.

Tanel Saare *Alfa, Beeta ja Gamma* on 430-liitrine akvaarium, mis sisaldab kaht suurt pirajat ulpimas lõpetamata Eesti kunstikollektiiv Non Grata Pärnus asuva kunstitempli lõpetamata maketi kohal. See elegantne ja võimas installatsioon kehastab endas demokraatliku ideoloogia eraldamatust darvinismist. Alfa ja Beeta viitavad kahtlemata kahele vangistatud kiskjale, kuid Gamma näib puuduvat. Piraajad on praktilised olendid keda juhib tugev parveinstinkt. Kui nende elukohaks olevad veekogud hakkavad troopilises suvekuumuses kokku kuivama, hakkavad nad ära sööma parve nõrgemaid liikmeid, et nii ära hoida ülerahvastusest tulenevat väljasuremist.

Kjertil Kausland on tõmbunud privaatseesse ruumi, kus keerukus ei ole alla surutud ning kus tal on vabadus olla irratsionaalne ja mõttetu. Kauslandi video *No Hands Barred* dokumenteerib teda ennast tegelemas teatrilaval kunstipubliku ees puurivõitlusega. Üleelusuurune fotograafiline autoportree on Kauslandi jäädvustanud vahetult pärast võitlust purustatud põsesarna ja verdjooksvate haavadega.

Puurivõitlus on küll seotud muude võitluskunstidega, kuid on illegaalseks subkultuuri osaks, olles kuri-kuulus selle poolest, et puuduvad reeglid ja võitleja saab kaotuse nokaudiga. Kausland pani oma elu kaalule teise inimesega võideldes ning lastes vaatajatel osa saada ehtsast ohust, vastandina lõputule mitte-ehtsate, ettekujutatud ohtude reale, nagu seagripipandeemia või Al-Quaeda terrorirünnakud,

TAAANLANE INCLISMAAL

mis levisid murdosa sekundi jooksul üle maailma. Puur esindab puhast, saastamata üksust, kus Kauslandi väitel valu ei eksisteeri.- see tuleb paratamatult alles hiljem. Ei saa jätta endalt küsimata, kas tõesti puur oma lihtsustatud reeglitega hoiab endas kinni, kuid seeläbi ka kaitseb võitlejaid hiliskapitalismi uimastavate väärnähtuste eest.

Anthony Faroux' töö *Pane uks kinni!* on mitmetahuline ning meelega lahtise lõpuga. Koosnedes arvukatest pool-žestidest ja erinevate kultuuritraditsioonide meelevaldsest kasutamisest, millest ükski endas mingit kindlat hoiakut ei sisalda, näib see teos olevat väljaspool aega ning ajaloos vabalt triiviv. Keset äravisatud vene mööblit seisab narmendavatel vanadel vaipadel kontsertklaver. Mustad, liikuvad, teravate ja ähmaste piirjoontega animeeritud modernistlike vormide ja Jaapani origami vahepealse välimusega kujundid hüplevad kolmel seinal olevatel võredel. Inspireeritud installatsiooni kohal härmas katuseaknale ilmunud kummalistest kujunditest, kui tehnik neid etteasteks valmistumisel kinni kattis, filmis Faroux ennast Jackson Pollock'ilikus tantsus musta plastikuga. Teatud mõttes 'spontaansuse-etendus' - sõnatu peoperemees liikus avamisõhtul ringi oma installatsioonis, seljas must 50'ndate õhtuülikond, jalas valged kingad ja vilkuvates varjudes, reageerides projetteeritud animeeritud kujunditele ja pealtvaatajatele improviseeritud klaverimängukatkenditega ja põrandale heidetud viltpliiatsisketšidega.

Jaanus Orgusaare tohutus kahvatukollases geomeetriselises kambistikus ripub iga kambrikese keskel tuule-kellamäng. Orgusaar on valmistanud massiivse muusikalise närvisüsteemi mis registreerib te mani jõudvaid häiritusi õrna kellahelinaga. Punkteerides tohutat siledat kamber-struktuuri korrapära alamast kultuurist pärit aiadekoratsioonidega saavutab see ülitundlik hiiglane sedalaadi spirituaalsuse, mis näib suutvat kõrvale jätta eelnenud aastakümnete näiliselt vältimatu ironia.

Näituse *Loomakari* keskmes on kogum radikaalseid kuraatoritöid. Vastu ootusi olid kõik maali-, foto- ja graafikateosed suletud publikule ligipääsmatusse ruumi. Seal toimuvat ja näha olevat andis edasi videokaamera, mille pilti projetteeriti galeriiruumi. Nähtaval olid Katrin Piile ja Monica Casanova maalid, kuid enamik töid jäi pakenditesse, milledes nad mujalt maailmast olid saabunud. Ning kõik kahemõõtmelised teosed olid reprodutseeritud Eesti postmarkidena, mis paiknesid läbipaistvast plastikust kastis väikeses tumedate seintega ruumis. Liikumisdetektorid lülitasid sisse ventilaatoreid, mis panid margid

TAANLANE INCLISMAAL

lendlema, tehes nii võimatuks üksikute teoste silmitsemise. See ärritav kogemus näib ühte sulandavat mälestuse minevikus nõukogude tsensorite poolt salakaubana mahamüüdud kunstiteostest ja üha kaudsema, digitaliseeritud küpse kapitalismi ja tema kontrollimeetodite kogemuse. Astudes sammu postmodernistlikust originaalsusest ja autorlusest loobumise teel edasi, kannab see töö kunstnike nimed, mitte kuraatorite, kes selle teose autoritega kooskõlastamata välja mõtlesid. Kunstnik/kuraator Sandra Jõgeva on Jorge Lois Borgese stiilis loonud näituse teise näituse sees.

Krista Sokolova
Mis tühine on / How Does It Feel
2009

remo
All So Lonely
2009

Luciana Cavalcanti
Ammuakadeemia / Jehtuud
2008
No. 0000

Toomas Kuusing
mahtlois / Magic Fute
2008
No.0000 - Linnus

remo
Hurry Boy
2009

remo
My Cow
2009

Monica Casanova
Amanita ja Kambra / Amanita and Kembra
2007
No.0000

remo
Teisikolene Boy
2009

Luciana Cavalcanti
Tange
2008
Foto: Plara

remo
Sutna Quick Draw
2009

Toomas Kuusing
Meil ja äärmiselt /
Our Childhood Village Lane
2009
No.0000 - Linnus

Luciana Cavalcanti
Sagav meditatiioon / Deep Meditation
2007
No. 0000

remo
The Cowboy Girl
2009

Katrin Põlle
Killing a Mouse
2009
No.0000 - Linnus

remo
Kaubi Kake / Cowboy Kake
2009

remo
Kaubi John / Cowboy John
2009

Krista Sokolova
Surm / Death
2009

NO PRINCIPLE OF EQUILIBRIUM

Birthe Jorgensen

Since the collapse of the Soviet Block in the 80's there are no obstacles in capitalism's path to empire. The American dream presented by physically flawless Hollywood stars and uncomplicated mass production, was capitalism's ultimate selling point to the rest of the world. No nation seemed strong enough to withstand the lure of unnecessary abundance. As a consequence everyone seems to carry a small piece of America inside them - be it a tiny concept or a visual reference - often involuntarily. Increasing global communication, information, travel and migration influenced the way we live and further blurred national boundaries. Today questions about multiculturalism and identity appear less pertinent than it does to explore socio/political possibilities within and implication of the new universalism.

Guy Debord defined a *Society of the Spectacle* as the historical moment when merchandise achieved the total occupation of social life, - capital having reached such a degree of accumulation that it was turned in to imagery. Today we are in that historical moment's aftermath. Visual pollution is every-

DANISH IN UK

where. After a century of ruthless lifestyle marketing generating incredible amounts of wealth in the west at the expense of the Southern hemisphere though eventually undermining personal, political and most recently economic spheres our world is on the verge of being completely overtaken by refuse in every possible sense of the word.

2009 is dominated by creolisation. The long awaited end of the George Bush era and his fear politics has come and in a big collected exhale of relief the entire world has endorsed the new administration. The global community is now faced with the deepest recession since the 1930'ties and as a result art is seeping back out of the stock markets worldwide. Historically recessions has acted as fertilisers for artists with fresh new voices. Quite in line with Charles Darwin's *Evolutions of the Species*, in this day and age no absolutes are reliable and no hierarchies sustainable.

What Nicolas Borriaud refers to as the *Altermodern* should be understood in relation to what we recognise as *Post Modernism*. With postmodernist ideas as its principal pillars *Altermodernity* is new territory unfolding right now. Borriaud suggests that today's artists are *seminauts* traversing cultural landscapes saturated with signs, constructing new paths between multiple forms of expression and communication. Exploring the bonds that text and image, time and space, weave between themselves artists embrace the problem of 'everything at once' rather than seek to define and thereby perpetuate moments. This is also evident in the predominant choice of mundane, everyday and often impermanent materials. They are inclusive and spontaneous, listening to the countless voices that constitute the complex reality grid of the here and now. Several artists are beginning to take on a duo role of artists/curator incorporating other artist's work in their practise. For instance for her commission *The Nature of The Beast*, Goshka Macuga borrowed the woven version of Pablo Picassos *Guernica* from the United Nations headquarters in New York where it had been hanging since 1985 acting as a deterrent to war. History is not a monolith but a field open to interpretation and is today treated, as was it the last unexplored continent. Testing all the limits and camouflaging itself from any formal hierarchy the art of today sits in the texture of the world as it appears in all its current instability. The starting point is *multiculturalism from scratch*.

Jenni Juulia Wallinheimo places intricately crafted objects and embroiders highly skilled stitch-work

DANISH IN UK

everywhere in her installations that revolves around mannequins with missing limbs dressed as prostitutes, high society dinner parties and carnivalesque freak shows. Wallinheimo's work begins and ends, with her condition of brittle bone disease *Osteogenesis Imperfecta*. All the stitching in the world cannot undo this chronic condition, but spreading out like a virus across all surfaces of Wallinheimo installations it somehow makes the morbid reality of her own fate and many other unseen souls with a similar destiny so incredibly present. In an age where market logic has been relying on physical perfection to emotionally manipulate consumers into buying things that they do not need, the mass production of Wallinheimo's stitch work that must have taken hundreds of hours to produce could in itself be seen as an antidote to prejudice directed at the imperfect bodied.

For the equally time consuming production of *Illustrated Guide To British Flora*, John Higgins has cut out all of the pencil illustrated growth in a 1001 page thick antique botany book of the same title, leaving a sprawling abundance of plants, shrubs and flowers still rooted on their designated pages. The hundreds of incredibly fragile cut out illustrations appear to be growing out of, and escaping from, the book's systematic speciological progression, leaving it open on every page, impossible to read or untangle.

Tanel Saar's *Alpha, Beta and Gamma* is a 430-litre fish tank containing two large piranhas floating above an unfinished scale model of the Estonian art collective *Non Grata's* citadel of learning in Parnu. The elegant and stark installation is a manifestation of the impossibility of democratic ideology's escape from Darwinism. Alpha and Beta no doubt refer to the two, trapped predators but Gamma appears to be missing. Piranhas are practical creatures driven by powerful flock instincts. When their ponds start shrinking due to the tropical summer heat they start preying on the weaker members to avoid extinction by overpopulation.

Kjertil Kausland has retreated to a private space where complexity is not suppressed and where he is free to be irrational and senseless. Kausland's video *No Hands Barred*, documents him engaged in a cage fight staged in a theatre for an art audience. There is also a larger than life size photographic self-portrait of Kausland immediately after losing this fight with broken cheekbones and bleeding wounds. Related to the martial arts, cage fighting is a sub-cultural illegality, notorious to the outside world in

DANISH IN UK

so far that no rules apply and that a fighter can end up losing by KO. Kausland ultimately risked his life fighting another human being, whereby making his audience witness real danger as opposed to the never ending stream of mediated, imagined danger of for instance a global Swine Flu pandemic or Al Quida terrorist attacks that spread around the globe in split seconds. The cage represents a pure, unpolluted unit, where pain, Kauland claims does not exist – that inevitably steps in later. One cannot help but wonder if the cage with its simplified rules indeed traps but thereby also protects fighters from the narcotizing dysfunction of late capitalism.

Anthony Faroux's work *Shut The Door* is multifaceted and deliberately open-ended. Composed of numerous half gestures and a free usage of snippets from various traditions none of which takes any definitive stance, this work seems lost in time and adrift in history.¹⁰ Surrounded by discarded Russian furniture and set on a patchwork of shabby old carpets stands a grand piano. Black shifting soft and hard-edged shapes that look like hybrids between animated modernist forms and Japanese origami jerk about on large grids in three wall projections. Inspired by the strange shapes appearing on the frosted skylights above his installation whilst a technician was blackening these out in preparation for the show, Faroux filmed himself in a Jackson Pollock–esk dance with the black plastic. As a kind of 'spectacle of spontaneity' dressed in a black 50ties tux, white shoes and period shades on the opening night our speechless host Faroux moved about inside his installation reacting to the projected animated shapes and the audience via improvised riffs on the piano and felt pen sketches thrown on the floor.

At the centre of each cell in Jaanus Orgusaar huge pale yellow, geometric cell structure sits a suspended wind-chime. Orgusaar has created a massive musical nervous system that registers passing disturbances by gentle chiming. Puncturing huge, slick, architectural cell-structure logic with low culture garden décor this hypersensitive colossus achieves a kind of spirituality that manages to avoid the previous decades seemingly inescapable irony.

Central to the exhibition *Animal Collective* is a set of radical curatorial interventions. Deflating expectations all paint, photographic and print work was stored away in a space inaccessible to the public. The room was monitored by CCTV camera feeding footage back onto a screen in the gallery space. It was

DANISH IN UK

possible to make out the subject of Katrin Piile, and Monica Casanova's paintings but most of the work remained in the packing it had arrived in from around the world. Furthermore all 2 dimensional works were reproduced as Estonian stamps. Placed in a perspex box in a small black room in which a motion detector triggered fans to whirl the stamps around making it impossible to fix and study individual works. This frustrating experience seems to merge the experience of smuggled artwork marked as contraband by Soviet censorship of the past with the increasingly indirect, digitalised experience of a mature capitalism and its methods of control. Going a step beyond the postmodernist capitulation of originality and authorship this piece was credited with the artist's names and not the curator's who designed this piece without their prior consent. In Jorge Luis Borges style artist/curators Sandra Jõgeva has made an exhibition within the exhibition.

Jenni-Julia Wallinheimo
Illus vigane / Pretty Cripple
2003-2009

YHTEISKUNTAKELPOINEN

Jenni-Juulia Wallinheimo-Heimonen

*„Eivätkä he osaa leikkiäkään”, sanoi Annikka. „Hyi, että ihmisen on pakko tulla aikuiseksi.”
„Kuka on sanonut, että on pakko?”, kysyi Peppi. „Jollen väärin muista, on minulla jossakin pari pilleriä.”
(Astrid Lindgren, Peppi Pitkätossu 1945)*

Vuonna 2007 The-Ashley-Treatment roikkui viikkoja kansainvälisten terveystutusten ykkösaiheena. Kyseessä on vuonna 1997 syntyneen amerikkalaistytön mukaan nimetty hoito, jossa syvästi kehitysvammaisten lasten fyysinen kehitys pysäytetään esimurrosikäisen tasolle.

Hoitomuodolle nimensä antaneen Ashley'n vanhemmat ovat yhteistuumin lääkäreiden kanssa syöttäneet tyttärelleen estrogeeniä, jotta hän jää pienikokoiseksi ja siten kevyemmäksi kantaa, pukea ja kylvettää. Sairaalan eettisen toimikunnan luvalla Ashleyltä on myös poistettu kohtu, munasarjat ja rintarauhaskudos.

VAMMAISENA SUOMESSA

Vanhemmat perustelevat leikkauksia kärsimyksen välttämiseksi. Heidän mielestään Ashley'n elämä on lokoisampaa ilman aristavien rintojen ja sotkuisten kuukautisten aiheuttamaa epämukavuutta. Koska Ashley on henkisesti pienen vauvan tasolla, vanhemmista on soveliaampaa ja miellyttävämpää, että tytön fyysinen olemus vastaa paremmin hänen henkistä ikäänsä.

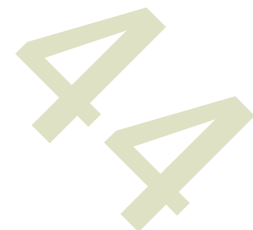
Vammaispoliittisen taiteen tekijälle The Ashley Treatment on herkullinen lähtökohta. Tallinnan Kunstihooneella 2009 pidetyssä Loomakari näyttelyssä oli esillä vammaisten silpomista ja yksityisyyden puutetta kommentoiva teokseni "Public property - life on a tray". Kahvikuppitelineiksi rintansa amputoinut tarjotinnukke on osa seuraavaa taideprojektiani, jossa 2000-luvun määritelmästä: „ihmisarvo = tuotavuus yhteiskunnalle” vedetään johtopäätös, että „ei tuottavan ihmisen oikeus rasittaa yhteiskuntaa ja muita ihmisiä tulee olla ≤ 0 ". Teoilla ja niiden seurauksilla leikkivät työt etsivät pohjimmiltaan vastausta kysymykseen: „Millainen on ihminen, jonka mielestä ihmisarvo ja ruumiillinen koskemattomuus kuuluu vain terveille?”

Tekosyy kohdella aina lapsena

Mikäli kehitysvammaisten silpomiseksi ovelasti muotoilu argumentti henkisen ja fyysisen iän vastaavuudesta ulotettaisiin koskemaan vammattomia ihmisiä, plastiikkakirurgialta putoaisi pohja pois. Botox imisi uhreistaan elämäkokemusta, silikonit iän myötä karttunutta harkintakykyä ja kasvojen kohotus asiantuntemusta ja arvovaltaa. Kuinka moni meistä olisi valmis maksamaan tuhansia euroja nuoruuden tavoittelun sijaan psykofyysisen olemuksensa harmonisoinnista?

Veistokseni Milón Venus in the Golden Age kuvaa ryppyistä vanhusta nuoruuden ja kauneuden kliseisimmässä kliimaksissa eli hääpuvussa. Psykofyysiseltä olemukseltaan ristiriitainen teos uhkuu omanarvontuntoisesti kypsää romantiikkaa. Marmorin sileyden menettänyt Venus ei ihanno ikuista nuoruutta vaan kantaa nyky maailmassa lähes vammaisuutena pidettyä kurttuisuuttaan kuin kunniamerkkiä. Ikuseen tyttöyteen tuomitussa Ashleyssä samaa kunnioitusta herättävää luonnollista vanhenemista ei tulla koskaan näkemään.

„Nyt”, kuiskasi Peppi. He nielaisivat pillerit.

VAMMAISENA SUOMESSA

„Hieno pieni kiekura, sureksi en tahdo ma”, he sanoivat kaikki kolme yhtaikaa.

Niin se oli tehty. Peppi sytytti kattolampun.

„Ihanaa”, hän sanoi, „nyt ei tarvitse tulla suureksi ja saada liikavarpaita ja muuta kurjuutta.”

Vammainen nainen = sukupuoliaton puutarhatonttu

Ashleyn fyysisen aikuistumisen eväämistä on perusteltu myös hyväksikäytön ennaltaehkäisyllä. Tytön vanhemmat ovat kertoneet pelänneensä Ashleyn rintojen houkuttelevan miespuolisia hoitajia väärinkäytöksiin. Jos asiaa katsoo pedofilitutkimuksen valossa, niin lattarintainen ja lapsennäköinen Peter Pan -tyttö on kuitenkin hoitojen jälkeen pikemminkin pedofiilien unelma. Eikö sukupuoliominaisuuksien poistaminen tarpeettomilla leikkauksilla puhe- ja puolustuskyvyttömältä ihmiseltä sitä paitsi ole jo itsessään hyväksikäyttöä?

Ashley ei ole ainoa estrogeenilla kitukasvatettu kehitysvammainen. Paremmin ammeisiin, syliin ja turvaistuimiin mahtuviksi tuunatuista lapsista ei kuitenkaan ole tilastoja. Rohkenen silti epäillä, että kaikki hoidetut ovat olleet tyttöjä. Poikien seksuaalisuus tuskin pelottaa edes amerikkalaisia niin paljon, että kastrointia kutsuttaisiin kärsimyksen välttämiseksi.

Vammaisten silpomisen hyväksyminen mahdollistaisi hurjimmillaan jo tapahtuneen aikuistumisen peruuttamisen. Lievimmillään hankalasti käsiteltävän kokoisilta vammaisilta voisi helppohoitoisuuden nimissä amputoida vaikkapa jalat. Niistä kun on liikuntakyvyttömälle suorastaan haittaa. Viisaudenhampaita, umpilisäkettä, häntäluuta ja ihokarvojen kohottajalihaksia pidetään myös täysin turhina ihmisillä, jotka eivät liiku neljällä jalalla ja kiipeile puissa. Entä miksi jättää korvat sellaiselle, joka ei koskaan kuuntele muita? Tai seksuaalisuus koteihin ja laitoksiin eristetyille, joilta virikkeet on muutenkin karsittu minimiin?

Aiemmissä näyttelyissä olen kuvannut sitä, miten vammaisille annostellaan ihmisoikeuksina pidettäviä perusvapauksia lusikalla. Esimerkiksi työssä ja opiskelussa välttämätöntä henkilökohtaista apua tai liikkumisen mahdollistavia kuljetuspalveluita annetaan niin vähän, että ne riittävät katkaisevat siivet elämänkaareen kuuluvien kehitystehtävien toteuttamiselta.

VAMMAISENA SUOMESSA

The-Ashley-treatment -projektissa hyppään elinpiirin kaventamisesta vammaisten ruumiiseen kohdistuvaan silpomiseen ja laillisiin ja laittomiin keinoihin yrittää muokata kaltaisistani rämpylöistä helpommin hyvinvointiyhteiskunnan kellareihin ja takapihoille sopivia.

Annoin pikkusormen ja se vei koko käden

Mikäli The-Ashley-Treatment vakiintuisi yleisesti hyväksytyksi hoitomuodoksi, lihasvoimaltaan heikkojen vanhempien vammaisille lapsille voisi käydä kuin kankaalle, josta kansansadun kissa himoitsi uutta takkia. Hän vei sen räätälinä toimivalle hiirelle, joka materiaalia leiketyään joutui pahoittelemaan, ettei tullut takkia, mutta tulee paita. Ja viikkoa myöhemmin, ettei tullut paitaa, mutta tulee liivi. Ja ettei tullut liiviäkään, mutta tulee kukkaro.

Mielikuva liian suurista annoksista The-Ashley-Treatmentia saaneesta lapsesta muistuttaa myös lapsuudessani kerrottuja koululaisvitsejä Orbiksesta. Hän oli milloin kätetön, jalaton, kuuro ja sokea poika, joka sai julmilta vanhemmiltaan lahjaksi hyppynaruja, luistimia, musiikkikasetteja ja kuvakirjoja. Lopulta Orbis oli vain korvillaan uiva pää, joka hukkuu traagisesti saatuaan uimalakin.

Ashleyn vanhemmat korostavat kotisivuillaan lähes uskonnolliseen sävyyn, että he ovat tehneet kaiken vain ja ainoastaan tyttärensä parhaaksi. Kirjoituksissa hehkutetaan, miten Ashley on tuonut heidän elämäänsä valtavasti rakkautta ja lisännyt perheenjäsenten välisiä kiintymyssuhteita.

Vanhempien vakuutteluista huolimatta kirjailija Helena Anhava kiteyttää The-Ashley-Treatmentin herättämät tunteukseni mietekokoelmassaan Sivusta: „Et kelpaa jos et ole kuten haluan. Se on hylkäämistä.”

Tanel Saar
Alfa, Beeta ja Gamma / Alpha, Beta and Gamma
2009

LOOMAKAARI / ANIMAL COLLECTIVE

Artists: Milla Nieminen, Anniina Casanova (Mehhiko),
Katriina Lahti, V. Mäkelä (Suomi), Teet Raudsepp,
Katriina Lahti, Anniina Casanova, Krista Sokolova

Rene Reinumäe
Angelo Roso
2009

ÜHISKONNAKÕLBULIK

Jenni-Juulia Wallinheimo-Heimonen

„Mängida nad kaa ei saa”, lisas Annika. „Uhh, küll on kole et peab ükskord suureks kasvama.”

„Kes on öelnud, et peab?“, küsis Pipi. „Kui mälu ei peta, on mul kuskil mõned pillid.”

(Astrid Lindgren, Pipi Pikksukk, 1945)

Aastal 2007 oli The-Ashley-Treatment nädalaid rahvusvaheliste terviseuudiste esinumbriks. Jutt on 1997 aastal sündinud Ameerika tüdruku järgi nimetatud ravist, kus raske arengupuudega laste füüsiline areng peatatakse puberteedieelsele tasemele.

Ravimeetodile nime andnud Ashley vanemad söötsid koostöös arstidega oma tütrele östrogene, et ta jääks väikesekasvuliseks ning seejuures kergemini kantavaks, riietatavaks ja vannitatavaks. Haigla eetikakomitee loal on Ashleyl eemaldatud ka emakas, munasarjad ja rinnanäärmed.

INVA L I I D S O O M E S

Vanemad õigustavad operatsioone kannatuste ärahoidmisega. Nende arvates on Ashley elu parem ilma valulike rindade ja korrapäratu menstruatsiooni põhjustatud ebamugavusteta.

Et Ashley on vaimselt väikelapse tasemel, on vanemate meelest kohasem, et tüdruku füüsiline olemus kajastab ta vaimset iga.

Puuetega tegeleva kunsti tegijale on The Ashley Treatment oivaliseks lähtepunktiks. 2009 aastal Tallinna Kunstihoones toimunud näitusel *Loomakari* oli väljas ka puuetega inimeste moonutamist ja eraelu puudumist kommenteeriv teos "Public property - life on a tray". Kohvitassialusteks tehtud amputeeritud rindadega mannekeen on osa järgmisest kunstiprojektist, kus 2000-ndete aastate määratlusest "inimväärikus = tootlikkus ühiskonnale" tehakse järeldus, et "mittetootva inimese õigus koormata ühiskonda ja teisi inimesi peab olema ≤ 0 ". Tegude ja nende tagajärgedega mängivad teosed otsivad peamiselt vastust küsimusele: "Milline on inimene, kes usub, et väärikus ja füüsiline puutumatus kuulub ainult tervetele?"

Ettekääne kohelda alati lapsena

Kui arengupuudega inimeste moonutamist leidlikult õigustavat argumenti vaimse ja füüsilise vanuse samaväärsusest laiendada puueteta inimestele, lööks see ilukirurgialt põhja alt. Botox imeks kangelas-test elukogemused, silikoon elu jooksul õpitud otsustusvõime ja näo tõstmine teadmised ja mõjuvõimu. Kui paljud meist oleks valmis maksma tuhandeid eurosid nooruse taotlemise asemel oma psühhofüüsilise olemuse harmooniliseks muutmise eest?

Skulptuur *Milo Venus in the Golden Age* kujutab kortsulist vanurit nooruse ja ilu klišeelikuimas haripunktis, nimelt pulmakleidis. Sellest psühhofüüsiliselt vastuolulisest teosest õhkub väärikalt küpset romantikat. Marmori siledusest ilma jäänud Venus ei idealiseeri igavest noorust, vaid kannab endas tänapäeva maailmas peaaegu puudeks peetavat kortsulisust kui teenetemärki. Igaveseks tüdrukuks jääma mõistetud Ashley austust äratavat loomulikku vananemist ei saada aga kunagi näha.

"Nüüd!" sosistas Pipi.

INVAALIID SOOMES

Nad neelasid oma pillid alla.

"Väike väänik, anna asu, et ma suureks eal ei kasu," ütlesid kõik kolm korraga.

Sellega oli asi tehtud. Pipi süütas laelambi.

"Oivaline," lausus ta. "Nüüd me pääseme suureksaamisest ja konnasilmadest ja muust viletsusest"

Puudega naine = sootu aiakaunistus

Ashley füüsilise vananemise ärahoidmist on põhjendatud ka tema ärakasutamise ennetamisega. Tüdruku vanemad on viidanud ka oma kartusele Ashley rindade peibutava mõju suhtes teda kuritarvitada võivatele meessoost hooldajatele. Kui asja vaadata pedofilia-uuringute valguses, on lamedarinaline ja lapseliku olekuga Peeter-Paani-tüdruk pigem pedofilide unistus. Ja kas pole sugutunnuste eemaldamine end mitte kaitsta suutvalt inimeselt tarbetu operatsiooniga juba iseenesest ärakasutamine?

Ashley pole ainus östrogeenide abil kasvus kiratsema pandud arengupuudega inimene. Paremini vanni, sülle ja turvatooli sobitatud laste kohta pole arvet peetud. Julgen siiski arvata, et kõik seda ravi saanud on olnud tüdrukud. Poiste seksuaalsus vaevalt et hirmutab isegi ameeriklasi niipalju, et kas treerimist kutsuda kannatuste vältimiseks.

Puuetega inimeste moonutamise heakskiitmine võimaldaks ilmselt äärmisel juhul juba aset leidnud vananemise tagasipööramistki. Raske puudega inimesel võiks tema lihtsama hooldamise nimel kasvõi jalad amputeerida. Need on liikumispuudega inimesele lausa tüliks. Tarkusehambaid, umbsoolt, saba-konti ja karvapüstitajalihaseid peetakse samutiinimestele, kes ei liigu neljakäpukil ega ela puu otsas, täiesti ülearusteks. Ja milleks jätta alles kõrvad inimesele, kes ei kuule? Või seksuaalsus kodudesse või raviasutustesse suletuile, kelle tungid on nagunii viidud miinimumini.

Eelmistes näidetes olen kirjeldanud seda, kuidas puuetega inimestele manustatakse inimõigusteks peetavaid põhivabadusi lusikaga.

INVAALIID SOOMES

Näiteks tööl ja õppimisel vajalikku isiklikku abistamist või liikumist võimaldavaid teenused antakse nii vähe, et neist on küllalt vaid murtud tiibadega eluringiks.

The-Ashley-treatment -projektis liigun ma elutsükli piiramise juurest nende kehalise sandistamise ja viimistlemise juurde, kus seaduslike ja ebaseaduslike vahendeid proovides muudetakse neid kergemini heaoluühiskonna keldritesse ja tagahoovidesse sobivaiks.

Andsin väikese sõrme ja võeti terve käsi

Kui The-Ashley-Treatment saaks üldtunnustatud ravivormiks, võiks lihasjõult nõrkade vanemate puuetega lastega käituda kui kangaga, millest muinasjutust tuntud kass endale uut kuube soovis teha lasta. Kass viis selle rätsepast hiirele, kes materjalist kuube välja löigates tödes, et seda kuue jaoks väheks jääb, kuid saab särki. Ning Ja nädal aega hiljem, et ei saanud särki, kuid saab püksid. Ja et ei saanud ka pükse mitte, vaid viimaks ainult rahakoti.

Mulje liiga suuri annuseid The-Ashley-treatment'i saanud lapsest meenutab lapsepõlves kuulnud koolinalja Orbisest. Ta oli igal kätetu, jalutu, kurt ja pime poiss, kes sai julmilmadelt vanematelt kingituseks hüppenööri, uisud, helikassette ja pildiraamatuid. Orbis oli vaid kõrvade abil ujuv pea, kes uppus traagiliselt pärast ujumismütsi pähepanemist.

Ashley vanemad rõhutavad oma kodulehel peaaegu religioosnes toonis, et nad on teinud kõik ikka ja ainult oma tütre heaks.

Oma kirjutistes pajatavad nad, kuidas Ashley on kaasa toonud nende ellu palju armastust ja suundenud oma pereliikmete vahelist lähedust.

Vanemate kinnitustele vaatamata on kirjanik Helena Anhava The-Ashley-treatment'i kokku võtnud järgmiselt: "Sa ei kõlba, kui pole selline nagu mina tahan. See on mahajätmine."

Jenni-Juulia Wallinheimo-Heimonen
Illus vigané / Pretty Cripple
2003-2009

Anthony Faroux
Uks kinni! / Shut the Door!
2009

ANIMAALNE ANTIMAGNETISM

Mari Laaniste

Inimene on oma ülearenenud aju kiuste põhiolemuselt loom, lõksus tsiviliseerituse õhukese kooriku all, individuaalsus surutud raamidesse karja mugavama eksistentsi nimel. Umbes sellisele tõdemusele, milles pole iseenesest küll suurt midagi uut ega huvitavat, on rajatud näitus, mis paistab silma pahurat puuriasukat meenutava meeleoluga: see on loomalikult jõuline, tõrges, ettearvamatu ja eemalehoidev. Huvitav ja teinekord meeldiv vaadata (näiteks John Higginsi kaunis ja melanhoolne floora-atlas, mille lehekülgedelt taimed „välja kasvavad“), aga liiga lähedale minna pole vist hea.

Peamiselt objektidest, installatsioonidest ja videotest koosneva näituse kuraatoripoolne saatesõna on silmatorkavalt mahukas, ent kontseptsioon hoiab väljapanekut koos siiski pigem formaalselt, loomaaeda simuleeriva, puuride, akvaariumide ja terraariumidega kujunduse kaudu, garneeringuks viirpapagoid ja piraajad. Suurt osa eksponaatidest annaks edukalt serveerida ka mitmesuguste muude pealkirjade all. Siiski ei võlgne näitus kogu mõjujõudu üksikeksponaatide huvitavusele: küsimus „kuidas näidatakse“ on antud juhul olulisemgi kui „mida näidatakse“. Näib, et „Loomakari“ on kujundatud sihilikult tülikaks, sel pole mingit soovi tulla vastu publiku huvidele või soovidele.

EESTLANE EESTIS

Nii on näitusel küll tavalult palju tühja pinda, ent samas ei ole suurt osa saatetekstis väljareklaamitud teostest tegelikult võimalik vaadelda. Maalid, fotod jt kahemõõtmelised teosed asuvad eraldatud ruumis, mida on võimalik näha vaid kaamerapildi kaudu. (Paralleel Eesti looduses juba üsna arvukaks kujunenud lindude-loomade pesasid jälgivate kaamerateaga on ilmne. Ühtlasi osutab kitsuke ja staatiline vaade sellele, kui vähe sellistest kaameratest tegelikult näeb.) Pildid on rangelt võttes „väljas” küll, kuid seda postmargisuuruste reproduktsioonide kujul, ja vähe sellest, needki on ilmselt kiuste ligipääsmatud ja vaadeldamatud, lebades läbisegi klaaskastis. Veel enam, vaataja lähenemisel paiskab õhujuga margid surnud akvaariumikala osavõtmatusena tsirkuleerima.

Tekkiv frustratsioon ja kummastus osatavad muidugi inimliku (või loomaliku?) nähatahtmise valikulist olemust, seda, kui paljudest asjadest, mida hästi näha on, tegelikult mööda vaadatakse.

Möödavaatamise vastu võitleb Jenni Juulia Wallinheimo, Soome invaõiguslasest kunstnik, kelle nutikas ja töömahukas väljapanek annab välja väikese personaalnäituse mõõdu. Wallinheimo looming on ühtaegu kutsuvalt magus, pehme, mänguline, feminiinne ja aistitavalt vihane, laetud protestist ebamugava nõutuse vastu, mida näib tundvat normidesse paremini mahtuvate eksemplaride vaikiv enamus „mittestandardsetega” kokku puutudes. Aga kes üldse on standardne?

Mõni teinegi näituse osalistest arutleb normatiivse käitumise üle, jäädvustades salamisi või avalikult piiridest üle astujaid, või neid, kes osutunud endalegi üllatuseks piiridest väljapoole pudenenuks.

Norralane Kjetil Kausland näiteks on filminud põrandaalustes võitlusklubides osalevaid mehi, kes paisavad olevat leidnud väljundi iseendas elavale loomale – ühiskondlike normide tõttu allasurutud agressiivsusele ja vägivaldsetele tungidele. Loore Emilie Raav demonstreerib vastukaaluks Kapo kiusatud globaliseerumisvastaste ja loomaõiguslaste näitel, et siiralt õilsatest ideedest kantud katsed kutsuda üldsust üles meelt ja kombeid parandama tekitavad üle ootuste vaenuliku reaktsiooni: loomade õiguste edenemise asemel on tulemuseks hoopis loomaõiguslaste õiguste piiramine.

Sandra Jõgeva
Ühisteadvus / Common Consciousness
2009
Foto /photo: Krista Sokolova

John Higgins

Briti flora ajalugu
History of British Flora
2003
raamat / a book

Toomas Kuusing

Meil aija äärne tänavas
Untranslatable
2009

Imeflöö
Magic Flute
2009

linool / lino cut

Monica Casanova

Amanita & Kembra
2007
foto / photo

Anthony Faroux

Uks kinni!
Shut the Door!
2009

Sandra Jõgeva

Ühisteadvus
Common Consciousness
2009
piim, Pina Colada, zhelatiin, kookos /
milk, Pnha Colada, gelatine, coconut

Teet Raudsepp

Ma ei ole budist, ma elan siin
I am not a Buddhist, I live here
2009
video

Tanel Saar

Alfa, Beeta & Gamma
2009
plastik, piraajad, pleksiklaas, vesi /
plastic, live piranhas, acrylic glass, water

Krista Sokolova

Mis tunne on?
How does it feel?
2009
akrüül, lõuend / acrylic on canvas

Loore Emilie Raav

Autoritaarne liberaalsus
Authoritarian Liberty
2009
video

Jaanus Orgusaar

Kaheksa raku
Eight Cells
2009

remo

Hurry Boy

All So Lonely

Sucha Quick Draw

Kaiboi John

Testosterone Boy

Kaiboi Kake

The Cowboy Girl

My Cow

2009
segatehnika / mixed media

Luciana Cavalcanti

Sügav meditatsioon
Deep meditation
2007

Armukadedus
Jealousy
2008

Tango
2008

foto / photo

Katrin Piile

Killing a Mouse
2009
õli, lõuend / oil on canvas

Jenni-Julia Wallinheimo-Heimonen

Milo Venus kuldses eas

Milo's Venus in the Golden age
2009
Mullikile
Bubble Wrap
2003

Hullu lehma tõbi
BSE - Mad Cow Disease
2003

Linnugriip
Avian Flu – Chicken influenza
2003

Suu-ja sõrataud
Foot and mouth disease
2003

Miski ei lohuta mind paremini
kui kook – väljaarvatud teine kook
Nothing comforts me better than
a cake – except another cake
2003

Avalik saak – alati kandikul
Public Prey – Life on a Tray
2009

Kontsert
Concert
2003

Humpty Dumpty
2003

Oleneb, kuidas vaadata
It depends on how you look
2006

Cinde-fucking-rella!
2006

Väikesed libedad vördjad
Slippery little suckers
2006

Lõbustuspark
Amusement park
2006

Te ei teenindanud mind
You wouldn't wait on me
2007

Naine nagu kalliskivi
Woman like Jewel
2007

Kindlasti on raske loobuda
millestki nii ilusast
It must be difficult to let go
of something so beautiful
2007

Millest on väikesed vigased
tehtud?
What are little cripples made of?
2006

Raskustest, tablettidest,
kõrvalejätmistest
Hardships, pills and rejections

segatehnika / mixed media

Kjetil Kausland

No mas
2008
Foto, video / photo, video

Marcus Williams & Susan Jowsey

F4
Kaipara
2008

F4
Otaewe
2007

Wainamu
2007

F4
Weta
2008

F4
Wanganui
2008

Photo/ foto

Marcus Williams

John Gregory
2004
video

EESTI PIMEDATE LIID VALGUSE

oktoober 2009

- **Maria-Liisa**
Järelõhõngus
2008. aasta kõrgema
põlvkondade vahel
- **Eug Anthon**
30 aastat kirikukorraldust
pimedateks lasteks
- **Maitso Kivila**
55 aastat Ede-Fest
Pimedate Tähtsust
- **Priit Karpel**
Mees, kes on kirg
Kõik teab?
- **Anne Kõnen**
Eeldatult kirjutav
kõlmalane
- **Evelyn Furr**
Pimedate ja muusika
- **Aasikallaste**
Koolis on tantsuraja
inglise õppimise
- **Priit Karpel**
Kõlmalane
- **Maria-Liisa**
Hõlme teemal
- **Karolien**
Kui sinu tants
muusika on?

...kõik need on...
...kõik need on...
...kõik need on...

„Loomakari” kui uue ühiskorralduse näide

Siin on...
...kõik need on...

...kõik need on...
...kõik need on...
...kõik need on...

Karlo Funk Kutsumuse ohvrid

...kõik need on...
...kõik need on...
...kõik need on...

Marko Mägi Loomakari ja ühistegevus

...kõik need on...
...kõik need on...
...kõik need on...

Kas zoolarium või animal planet kunstizaalis?

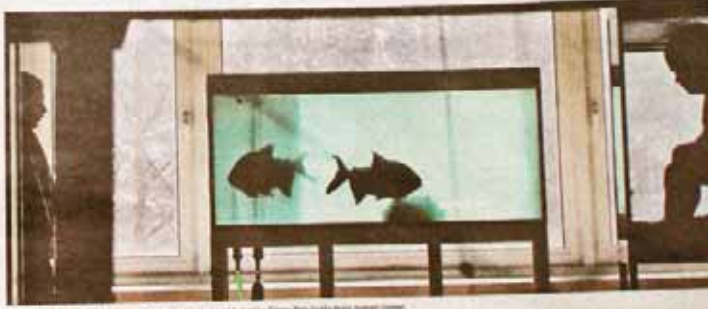
...kõik need on...
...kõik need on...
...kõik need on...

Kõik ühes purgis ehk „Loomakari”

...kõik need on...
...kõik need on...
...kõik need on...

Sandra Jõgeva taltsas inimkari

...kõik need on...
...kõik need on...
...kõik need on...

Ernest Truely artikkel „Loomakari” kui uue ühiskorralduse näide”
ilmus 4. aprillil 2009 ajalehes Sirp.

Mari Laaniste artikkel „Animaalne antimagnetism”
ilmus Eesti Ekspressi kultuuriosas Areen 27. märtsil 2009.

An Estonian version of Ernest Truely’s article „Animal Collective / Slow to join the Global Pack”
was published in Sirp, the Estonian cultural weekly, on April 4 2009.

„Animaalne magnetism” by Mari Laaniste
was published in Areen, a culture section of Eesti Ekspress,
Estonian weekly newspaper, on March 27 2009.

Koostaja / Compiler: Sandra Jõgeva
Tõlkija / Translator: Kaarel Sammet
Fotograaf / Photographer: Tanel Saar
Kujundaja / Designer: Britt Urbla Keller
Trükikoda / Printing house: AS Folger Art
Kataloogi väljaandmist toetas Eesti Kultuurkapital /
The catalogue was supported by Estonian Endowment of Culture

www.post.ee

minu
mark

0004645

4.40
€0.28

4.40
€0.28

4.40
€0.28

4.40
€0.28

4.40
€0.28

4.40
€0.28

4.40
€0.28

4.40
€0.28

4.40
€0.28

4.40
€0.28

4.40
€0.28

4.40
€0.28

Kjetil Kausland
No mas

trükitud Eesti Posti markidele / printed on a postal stamp
of Estonian Post

